

تحولات معماری داخلی فضاهای استراحت از نظر پردازش رنگ و تزئینات وابسته به معماری

(بررسی در نمونه هایی از سه دوره قاجار، پهلوی و معاصر)^۱

زهرا محمدی^{۲*}، محمدرضا نامداری^۳

^۲- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری داخلی، دانشگاه علم و فرهنگ، گروه معماری داخلی، تهران، ایران Z.mohammadi.zm@gmail.com

^۳- عضو هیئت علمی دانشگاه علم و فرهنگ، دانشکده هنر و معماری، گروه معماری، تهران، ایران Namdari@usc.ac.ir

چکیده

فضاهایی که تحت مالکیت عده‌ای خاص قرار دارند و تنها آنان مجاز به استفاده از آن فضا می‌باشند، فضاهای خصوصی نامیده می‌شوند. در فضای خصوصی که معماری داخلی نقش عمده‌ای در کیفیت فضای ساختمان ایفا می‌کند، نحوه چیدمان و تقسیم‌بندی فضا، جنسیت و رنگ پوشش سطوح (کف، سقف و دیوارها)، نورپردازی، مبلمان و مجموعه عوامل موثر دیگر تعیین کننده زیبایی و کار آمدی فضاهای داخلی هستند. امروزه تاثیر معماری داخلی بر آرامش، راندمان و اثر بخشی بسیار بدیهی و لازم به نظر می‌رسد. روش انجام این پژوهش توصیفی-تحلیلی است. از آن جا که شیوه «مطالعه تطبیقی» به عنوان روشی پایه‌ای در اغلب مطالعات وابسته به عوامل تاریخی مورد بهره برداری قرار می‌گیرد، ابزار گرد آوری اطلاعات شامل شناسه برداری و عکسبرداری می‌باشد. ارزیابی داده ها نیز به روش کیفی بوده و تاثیر پذیری انسان از دو مقوله رنگ و تزئینات در معماری داخلی است، که در نمونه های منتخب بررسی شده است و به تحولاتی که در سه دوره متوالی (قاجار، پهلوی، معاصر) در معماری ایرانی در دو بعد رنگ و تزئینات صورت گرفته، می‌پردازد.

واژه‌های کلیدی: معماری داخلی، رنگ، تزئینات وابسته به معماری، فضای خصوصی، راندمان.

۱- مقدمه

مسکن به عنوان فضایی برای سکنی گزیدن و زندگی، همواره از ابتدای تاریخ تاکنون یکی از اولین فضاها بوده که انسان با آن سرو کار داشته و ویژگی‌های این بنا و به خصوص فضای داخلی آن به سبب ارتباط مستقیمی که در ساعات طولانی از روز با انسان دارد و اغلب انسان‌ها آرام‌ترین لحظات روز را که برای استراحت کردن انتخاب کرده‌اند در این فضا سپری می‌کنند از اهمیت بالایی برخوردار بوده است.

در پژوهش‌ها و مقالاتی تا به حال به بررسی جنبه‌های مختلف این تزئینات و رنگ‌ها در معماری ایرانی پرداخته شده است از جمله توجه به فرهنگ ایرانی و ارتباط آن با تزئینات " آب و آینه در فرهنگ ایرانیان همواره به شکل دو نماد پاکی و روشنایی، راستگویی و صفا مورد توجه بوده و احتمالاً به کارگیری آینه در تزئینات معماری برگرفته از همین فرهنگ است." [۱]

^۱ این نوشتار برگرفته از مطالعات انجام گرفته نگارنده‌ی اول طی درس سمینار هنر معماری در بینش اسلامی دانشگاه علم و فرهنگ با تدریس نگارنده دوم است.